

Till

Länsstyrelsen i Västernorrlands län
Miljöprövningsdelegationen

Stockholm den 27 februari 2026

ANSÖKAN OM TILLSTÅND ENLIGT MILJÖBALKEN

SÖKANDE

SCA Energy AB, org.nr: 556129-8885, Skepparplatsen 1, 851 88 Sundsvall

Ombud: Advokaterna Olof Hasselberg och Frida Andersson, Fröberg & Lundholm Advokatbyrå AB, Olof Palmes gata 23, 111 22 Stockholm, tel. 08-662 79 40, e-post: olof.hasselberg@froberg-lundholm.se resp. frida.andersson@froberg-lundholm.se

SAKEN

Ansökan om tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken till gruppstation för vindkraft i Sundsvalls kommun i Västernorrlands län (Vindpark Tjärdalsberget)

YRKANDEN

SCA Energy AB (nedan *SCA* eller *Bolaget*) ansöker om tillstånd till att uppföra och driva maximalt 14 vindkraftverk med en totalhöjd om maximalt 290 meter jämte den infrastruktur samt övriga åtgärder som behövs för att bygga och driva vindkraftsanläggningen, såsom fundament, kran- och montageytor, vägar och övriga ytor som krävs för verksamheten, allt inom markerat område i bilaga A.

SCA hemställer härutöver

1. att villkor för verksamheten föreskrivs i enlighet med de förslag som redovisas nedan,
2. att den till ansökan bifogade miljökonsekvensbeskrivningen (MKB:n) godkänns,
3. att tillståndet ska gälla i 50 år från det att tillståndet har tagits i anspråk,
4. att igångsättningstiden bestäms till 10 år från det att beslutet har vunnit laga kraft, samt

5. att den ekonomiska säkerheten fastställs till ett belopp om 1 000 000 kr per vindkraftverk som uppförs.

FÖRSLAG TILL VILLKOR

SCA föreslår att miljöprövningsdelegationen föreskriver följande villkor.

Allmänt

1. Om inte annat följer av övriga villkor ska verksamheten bedrivas i huvudsak i enlighet med vad Bolaget har angett i ansökningshandlingarna och i övrigt åtagit sig i ärendet.

Placering och utformning

2. Vindkraftverk, övrig infrastruktur och anläggningar som behövs för att bygga och driva vindkraftsanläggningen får endast placeras med de begränsningar som framgår av bilaga A. Verksamheten får endast bedrivas inom projektområdet, med undantag av de åtgärder som kommer att vidtas i anslutning till en väg väster om projektområdet markerad i bilaga A.
3. Förslag till slutlig placering av vindkraftverk, vägar, logistikytor och övriga hårdgjorda ytor för vindkraftens behov ska lämnas till tillsynsmyndigheten för samråd och godkännande senast fyra månader innan anläggningarbetena avses att påbörjas. Anläggningsarbetena får inte påbörjas förrän slutlig placering har godkänts av tillsynsmyndigheten.
4. Vindkraftverken ska vara antireflexbehandlade och ges en neutral färgsättning. Ingen reklam eller andra logotyper får förekomma på verken, med undantag för verksamhetsutövarens och tillverkarens logotyp på verkens maskinhus.

Buller och skuggor

5. I samband med anläggningsarbeten ska ljud från verksamheten begränsas i enlighet med Naturvårdsverkets allmänna råd (NFS 2004:15) om buller från byggplatser. Tillsynsmyndigheten får medge undantag för bullrande arbeten vid andra tidpunkter och för tillfälliga överskridanden av de riktvärden som följer av de allmänna råden.
6. Den ekvivalenta ljudnivån från verksamheten under drift får inte överstiga 40 dB(A) utomhus vid bostäder.

Den ekvivalenta ljudnivån ska kontrolleras genom närfältsmätningar och beräkningar eller annan av Naturvårdsverket rekommenderad metod. Under det första året från det att vindkraftsanläggningen tagits i drift ska Bolaget mäta bullernivån vid tre mätpunkter.

Kontroll ska därefter ske så snart det föreligger förändringar i verksamheten som kan medföra ökade ljudnivåer och i övrigt regleras uppföljningen i kontrollprogrammet.

7. Om bostäder på grund av verksamheten vid mer än enstaka tillfällen, och högst fem dygn per år, exponeras för lågfrekvent buller som ger upphov till överskridanden inomhus av följande värden, ska Bolaget genomföra bullerbegränsande åtgärder.

Tersband (Hz)	Ljudtrycks-nivå, Leq (dB)
31,5	56
40	49
50	43
63	42
80	40
100	38
125	36
160	34
200	32

Målet för åtgärderna ska vara att uppnå en ljudnivå inomhus som inte överskrider dessa värden. Åtgärderna ska vidtas om kostnaderna är rimliga med hänsyn till bostadens standard, värde och användning samt med hänsyn till den effekt som uppnås. Åtgärderna ska utformas och utföras i samråd med fastighetsägaren. Åtgärderna ska vidtas inom två år efter det att förhållandena som motiverar åtgärderna inträtt. Vid förekommande tvistighet ska åtgärderna vara vidtagna inom ett år från det att avgörandet har vunnit laga kraft.

8. Rörliga skuggor från vindkraftsanläggningen får inte överstiga 8 timmar per år på störningskänslig plats vid bostäder. Som störningskänslig plats räknas uteplats, eller en yta på upp till 25 m², som används för till exempel rekreation, vila eller arbete, i anslutning till bostäder.

Rennäring

9. Bolaget ska i samråd med berörda samebyar ta fram en kommunikationsplan som ska tydliggöra hur dialog mellan Bolaget, samebyarna och av Bolaget anlitate entreprenörer ska genomföras i syfte att underlätta att verksamheten kan bedrivas på ett sätt som begränsar påverkan på rennäringsen.

10. Om flytt av renar ska ske inom en kilometer från något vindkraftverk, ska Bolaget stänga av berörda vindkraftverk vid högst två tillfällen per vinterbetesperiod (den 1 oktober till och med den 30 april) och maximalt två dygn per år. Begäran av berörd sameby ska framställas till Bolaget senast tre arbetsdagar innan avstängningen önskas.
11. Bolaget ska ersätta det merarbete och tillkommande kostnader för samebyarna som vindparken kan medföra. Den sammanlagda kostnaden får uppgå till högst 2 700 000 kr totalt under tillståndstiden och får inte syfta till att ersätta kostnader som kan härledas till renskötselns ordinarie verksamhet. Utbetalning ska ske först efter att berörd sameby verifierat kostnaden för åtgärden.

Risk och säkerhet

12. Varningsskyltar med information om risk för iskast ska finnas uppsatta innan det första vindkraftverket uppförs.
13. Hinderbelysningens ljusintensitet ska reduceras så mycket som gällande lagstiftning medger samt synkroniseras inom anläggningen. Synkronisering ska ske i den utsträckning det är möjligt i enlighet med gällande föreskrifter om hindermarkering. Blinkande ljus ska synkroniseras med vindkraftverk med blinkande ljus inom anläggningen och om så är möjligt med andra omkringliggande blinkande föremål.

Kemikalier

14. Kemiska produkter och farligt avfall ska hanteras och förvaras på ett sådant sätt att eventuellt spill och läckage samlas upp och tas om hand. När kemiska produkter och farligt avfall inte hanteras i verksamheten ska de förvaras på invallad yta utan avlopp och under tak så att förorening av mark, yt- och grundvatten inte kan ske. Kärll ska vara noggrant märkta med sitt innehåll. Utrustning för sanering av spill ska finnas lätt tillgänglig.
15. Tankning av fordon och maskiner får endast ske på yta som är särskilt iordningställd för att förhindra spridning av oljespill och utrustning för sanering av spill ska finnas lätt tillgänglig. Alternativt ska spilltråg användas vid påfyllning av bränsle.

Kontrollprogram

16. Förslag på kontrollprogram omfattande anläggningsskedet ska lämnas in till tillsynsmyndigheten minst sex veckor innan anläggningsskedet påbörjas. Ett förslag till uppdaterat kontrollprogram omfattande driften ska lämnas in till tillsynsmyndigheten senast sex veckor innan anläggningen tas i drift. Utformningen av kontrollprogrammen ska ske i samråd med tillsynsmyndigheten.

Återställning och avveckling

17. Bolaget ska senast en månad efter det att anläggningsskedet är avslutat anmäla detta till tillsynsmyndigheten. Monterings-, uppställnings-, upplagsytor och liknande, som inte behövs för driften av anläggningen, ska återställas inom ett år från det att anläggningsskedet har avslutats. Återställningen ska ske i samråd med och godkännas av tillsynsmyndigheten.
18. Bolaget ska senast sex månader innan verksamheten eller delar av verksamheten slutligen upphör redovisa en avvecklingsplan till tillsynsmyndigheten. I planen ska bland annat redovisas hur och inom vilken tid som vindkraftverken ska nedmonteras och omhändertas samt hur marken ska återställas. Planen ska godkännas av tillsynsmyndigheten.

Senast två år efter att tillsynsmyndigheten godkänt planen ska återställningen vara utförd. Avvecklingen inklusive återställningsarbeten ska vara genomförd i sin helhet vid tillståndstidens utgång.

Bemyndiganden

SCA föreslår att miljöprövningsdelegationen med stöd av 22 kap. 25 § tredje stycket och 19 kap. 5 § p. 9 miljöbalken överlåter åt tillsynsmyndigheten att meddela villkor och föreskrifter om försiktighetsmått om:

1. slutlig placering av turbiner m.m. (villkorsförslag 3),
 2. tillfälliga undantag från bullervillkor under anläggningsarbeten (villkorsförslag 5),
 3. vilka åtgärder som ska vidtas för respektive fastighet vid oenighet mellan Bolaget och fastighetsägaren (villkorsförslag 7),
 4. hur ersättningen ska fördelas mellan samebyarna, om samebyarna inte själva kommer överens om en fördelning (villkorsförslag 11),
 5. återställande efter anläggningsskedets slut (villkorsförslag 17) och
 6. godkännande av den slutliga avvecklingsplanen (villkorsförslag 18).
-

ANSÖKANS SYFTE

SCA Energy AB är ett dotterbolag till Svenska Cellulosa Aktiebolaget (SCA). Som Europas största privata skogsägare har SCA stora arealer mark med goda vindlägen. Inom affärsområdet SCA Förnybar Energi bedrivs projektutveckling för att utveckla vindkraftsprojekt i egen regi eller tillsammans med partners. SCA investerar också i egna vindparker för att kunna försörja sin verksamhet med förnybar el.

SCA Förnybar Energi är en av Sveriges största leverantörer av skogsbaserade biobränslen, dels oförädlade restprodukter från skog och industri, dels förädlade bränslen i form av pellets. Pellets produceras vid flera anläggningar i Sverige och genom samarbeten sköts försäljning av ytterligare pelletsvolym. Inom SCA Förnybar Energi utvecklas även produkter inom nästa generations drivmedel. Sedan 2024 produceras årligen 200 000 ton förnybara drivmedel vid det samägda bioraffinaderiet i Göteborg. Vid Östrands massafabrik i Timrå förbereds tillsammans med St1 en större satsning på drivmedel.

Planerad vindpark skulle medföra ett årligt tillskott på cirka 350 GWh förnybar el och därmed bidra till Sveriges mål om 100 procent fossilfri elproduktion till år 2040 samt det långsiktiga klimatmålet som innebär att Sverige inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären senast år 2045. För att nå målet om att 100 procent av elproduktionen ska vara fossilfri år 2040 förutsätts en omfattande vindkraftsutbyggnad. Energimyndigheten och Naturvårdsverket utgår från att det behöver byggas ut 100 TWh vindkraft till år 2040.¹

UTVECKLING AV ANSÖKAN

1 Orientering

1.1 Om ansökan

SCA ansöker om tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken för att få uppföra och driva maximalt 14 vindkraftverk med en totalhöjd om maximalt 290 meter inom det område som framgår av bilaga A (nedan ”projektområdet”). Ansökan inkluderar även den infrastruktur som behövs för att bygga och driva vindkraftsanläggningen, såsom anläggandet av vägar, kranplatser, logistikytor, internt elnät, kopplingsstationer, mobilt krossverk samt övrig elektrisk utrustning.

Ansökan avser byggnation av ett eller flera vindkraftverk inom s.k. flexzoner, dvs. ytor inom projektområdet inom vilken centrumkoordinat för vindkraftverk kommer att placeras och där hänsyn till motstående intressen har tagits. I bilaga A återfinns en koordinatlista med angivna verksplaceringar. Flexzonen gör det även möjligt att i ett senare skede anpassa placeringen av

¹ Energimyndigheten och Naturvårdsverket (2021), Nulägesbeskrivning - vindkraftens förutsättningar. Underlag till Nationell strategi för en hållbar vindkraftsutbyggnad.

vindkraftverken till de markförhållanden som råder, att optimera elproduktionen vid upphandlingstillfället och därmed på bästa sätt nyttja områdets potential och bästa möjliga teknik.

Med hjälp av resultaten från genomförda inventeringar och utredningar har Bolaget även låtit ta fram s.k. placeringsprinciper som gäller dels för flexzoner och fundament, dels infrastruktur, hårdgjorda ytor och förläggning av kablar. Placeringsprinciperna begränsar möjlig placering av vindkraftverk och övrig tillhörande infrastruktur med hänsyn till viktiga miljöaspekter och värdefulla områden genom att antingen undvika området helt, vilket innebär att inga anläggningsarbeten sker inom dessa områden, alternativt genom att hänsyn tas på så sätt att områdena i möjligaste mån undviks. En utförlig beskrivning av placeringsprinciperna för flexzonerna respektive övrig infrastruktur återfinns i tabell 2-2 i MKB:n.

Vad gäller placeringen av vindkraftverk är flexzonen redan utformad så att placeringsprinciperna innehålls inom hela ytan. I förhållande till vissa miljöaspekter tillämpas dock ytterligare skyddsavstånd även i förhållande till flexzonerna. Den slutliga placeringen av vindkraftverken och tillhörande infrastruktur kommer att ske i samråd med tillsynsmyndigheten.

Utöver placeringsprinciperna har Bolaget åtagit sig att vidta ett flertal skyddsåtgärder. Åtaganden finns bifogade som bilaga 16 till MKB:n.

Ansökan omfattar inte anslutning av vindparken till det externa elnätet. En sådan anslutning kommer att hanteras i särskild ordning. Inte heller omfattar ansökan den eventuella vattenverksamhet som anläggningsarbetena kommer att medföra. Omfattningen av dessa arbeten är sådan att något tillstånd till vattenverksamhet inte bedöms behövas. För det fall att arbetena kommer att innebära anmälningspliktig vattenverksamhet kommer detta att anmälas separat. Vidare omfattar ansökan inte heller betongtillverkning på plats i det aktuella området. Ansökan utgår därför från att detta kommer att ske externt och att betongen kommer att transporteras till området. För det fall Bolaget skulle besluta sig för att istället tillverka betong på plats kommer detta att hanteras separat. Väster om projektområdet finns en befintlig väg som kommer att förlängas med ny väg i syfte att förbinda den norra och den södra delen av projektområdet. Dessa åtgärder ingår i ansökan, men inga övriga anläggningsarbeten kommer att ske utanför projektområdet. Om det exempelvis kommer att behövas vägförstärkningar utanför projektområdet kommer detta att hanteras särskilt.

Avbaningsmassor som grävs bort vid anläggning av vägar, fundament och kranplaner hanteras i första hand genom att återanvändas inom projektet och målet är att minimera transporter samt att ytor runt vägar och kranplanerna ska kunna återetableras med naturlig vegetation. Införsel av externa jordmassor kommer undvikas i möjligaste mån, men om det blir aktuellt att ta in externa jordmassor kommer det hanteras separat. Sådana åtgärder omfattas alltså inte av förevarande

ansökan. En mer detaljerad beskrivning av hantering av massor inom projektet kommer att redovisas för tillsynsmyndigheten i samband med detaljprojekteringen.

Förevarande ansökan innehåller de uppgifter som krävs enligt 22 kap. 1 § miljöbalken. En närmare beskrivning av den ansökta verksamheten lämnas i den tekniska beskrivningen, bilaga B. Verksamheternas miljökonsekvenser jämte förslag till försiktighetsåtgärder behandlas i avsnitt 3 nedan och redovisas i detalj i den av Sweco framtagna MKB:n och tillhörande bilagor, bilaga C. De fastigheter som omfattas av projektområdet redovisas i bilaga D. Samtliga bilagor utgör en integrerad del av ansökan och återopas generellt. I den mån avvikelser förekommer mellan ansökningshandlingen och bilagorna, äger ansökningshandlingen företräde.

1.2 Omgivnings- och planförhållanden

Vindpark Tjärdalsberget planeras i Sundsvalls kommun i Västernorrlands län, drygt 1,5 mil väster om Sundsvall och cirka sju kilometer norr om Nedansjö. I närheten av projektområdet ligger flera mindre byar. Den närmst belägna byn, där även närmast belägna bostadsbebyggelse återfinns, är Specksjön och ligger cirka två kilometer från projektområdet.

Den nuvarande markanvändningen består främst av skogsbruk. Området har få motstående intressen och är utpekade i Sundsvalls kommuns sol- och vindkraftstillägg i översiktsplanen. Projektområdet ligger utanför detaljplanlagt område och omfattas inte av områdesbestämmelser.

Det förekommer inga skyddade naturmiljöer i form av naturreservat, utpekade riksintressen för naturvård eller Natura 2000-områden inom eller i närheten av projektområdet. Det finns inte heller några områden utpekade som riksintresse.

Det finns inga befintliga luftledningarna inom projektområdet.

Inom ett avstånd av tio kilometer från projektområdet för Vindpark Tjärdalsberget finns två andra vindkraftsprojekt i olika faser, dels Vindpark Nylandsbergen som har uppförts (18 vindkraftverk om 180 meter), dels Vindpark Högsvedjan där ansökan om tillstånd lämnades in under slutet av 2025 (10 vindkraftverk om 290 meter).

Omgivnings- och planförhållanden beskrivs närmare i avsnitt 3.1-3.7 i MKB:n.

2 Verksamhetsbeskrivning

Verksamhetens utformning redovisas i detalj i den tekniska beskrivningen. Nedan följer en mer översiktlig beskrivning av hur SCA avser att utforma och bedriva verksamheten.

2.1 Utformning av vindparken

Ansökan omfattar utöver själva vindkraftverken övrig infrastruktur som behövs för att bygga och driva vindkraftsanläggningen som exempelvis uppställningsytor, kranplaner, internt elnät och interna vägar.

Principen om bästa möjliga teknik innebär att det inte är lämpligt att i tillståndet fastställa turbinmodell och övrig detaljutformning av vindkraftverken. Utvecklingen av vindkraft går mycket snabbt och om vindkraftverkens detaljutformning skulle slås fast för tidigt innebär det en betydande begränsning av vilka modeller som kan väljas när verksamheten ska upphandlas. I värsta fall kan modellerna inte längre vara tillgängliga i det skedet. Oavsett slutlig utformning på vindparken kommer vindkraftverken vara maximalt 290 meter höga och aldrig vara fler än 14 till antalet. Bedömningen av verksamhetens omgivningspåverkan har därför utgått från dessa förutsättningar.

Vindkraftverken kommer att förses med hindermarkering i enlighet med gällande föreskrifter från Transportstyrelsen och Luftfartsverket vid tidpunkten för uppförande. Hinderbelysningen kommer att reduceras till den lägsta styrka som tillåts enligt föreskrifterna för att minimera påverkan på omgivningen.

Vindkraftverken grundläggs i marken antingen med gravitationsfundament eller bergförankrade fundament (se avsnitt 2.4 i den tekniska beskrivningen). Användning av bergförankrade fundament minskar mängden använd betong men kräver vissa geotekniska förhållanden. Vilket anläggningssätt som är lämpligt kommer därför att avgöras i samband med detaljprojekteringen.

För anslutningen mellan vindparkens elnät och överliggande nät behövs en transformatorstation om spänningsnivåerna skiljer sig åt. Transformatorstationen omvandlar spänningen från det interna elnätets spänningsnivå till det externa regionnätets spänningsnivå. Val av slutlig utformning görs av aktuellt eldistributionsbolag vid ansökan om bygglov när vindparkens utformning och turbintyp är fastställd.

Härutöver kommer det att behöva anläggas olika former av hårdgjorda ytor i form av nyetablering av väg samt anpassning av befintlig väg inklusive diken och kabelgrav, kran- och montageytor, uppläggningsytor samt övriga ytor. Se mer härom i avsnitt 2.2 i den tekniska beskrivningen. Den exakta utformningen och dragningen av den infrastruktur som beskrivs ovan är inte möjligt att fastställa i detta skede utan kommer att fastställas först under detaljprojekteringen i samråd med tillsynsmyndigheten.

2.2 Vindkraftverkens placering

Ansökan avser uppförande och drift av en vindpark med högst 14 enskilda vindkraftverk inom ett område om cirka sju km². Det slutliga antalet verk och deras placering inom projektområdet

kommer att avgöras under detaljprojekteringen med hänsyn till områdets optimala energipotential, geotekniska förhållanden, bästa möjliga teknik och miljöpåverkan. För att verken ska kunna anpassas efter dessa hänsyn ansöks om att få placera ett eller flera vindkraftverk i flexzoner i enlighet med vad som framgår av bilaga A, se mer i avsnitt 1.1 ovan. Bolaget kommer att fastställa den slutliga placeringen under detaljprojekteringen i samråd med tillsynsmyndigheten.

2.3 Anläggande

Anläggningsskedet består av avverkning, etablering av tillfartsvägar, nya vägar och kranplaner, gjutning av fundament, förläggning av elkablar samt transport och montage av vindkraftverken. Efter driftsättning kommer tillfälliga arbetsytor att återställas. Totalt förväntas anläggningsskedet pågå i cirka två år.

Det kommer att genomföras sprängnings- och krossningsarbeten för anläggning av vägar, montageytor, kabelschakt och fundamentsgropar. Sprängningar kommer att genomföras med hänsyn till vägledning och kartunderlag från SGU och SGI för att minimera risken för ras, skred och erosion. Massor som uppstår i samband med arbetena kommer, i den mån det är möjligt, att återanvändas som fyllnadsmaterial. Masshanteringen kommer att redovisas för tillsynsmyndigheten mer i detalj i samband med detaljprojekteringen.

Montageytor, vägar och vissa andra ytor kommer att hårdgöras under anläggningen. Montageytorna syftar till att möjliggöra uppställning av lyftutrustning samt för lagring och förberedelse av komponenterna för de enskilda verken. Dessa ytor kommer att kvarstå under verkens livslängd eftersom de används vid service, inspektioner och slutligen vid nedmontering. Vad gäller vägar krävs både nyanläggning av vägar och anpassning av vissa befintliga skogsbilvägar. Totalt beräknas cirka nio kilometer ny väg behöva anläggas och sju kilometer befintliga vägar behöva förstärkas, breddas och vid behov rätas ut. Den exakta vägdragningen kommer att optimeras under detaljprojekteringen i samråd med tillsynsmyndigheten. Även dessa ytors exakta omfattning och placering kommer att avgöras i detaljprojekteringen i samråd med tillsynsmyndigheten.

Elanslutning av vindparken utreds för närvarande i dialog mot elnätsägaren E.ON. Att ansluta parken till regionnätet via en ny luftledning kan vara koncessionspliktigt. Denna del av projektet hanteras i detta fall inom ramen för ett separat koncessionsärende. Det kommer därutöver att anläggas ett internnät bestående av kraftkablar för elöverföring samt optiska kablar för styrning och övervakning som förbinder transformatorstationen med respektive verk. Kabelförläggningen kommer i huvudsak ske med markförlagd kabel. I vissa fall kan dock luftledningar eller hängkablar komma att användas.

Uppförandet av anläggningen kommer även att medföra transporter till och från området. Påverkan från dessa redovisas i MKB:n.

2.4 Drift av vindparken

Vindkraftverken kommer huvudsakligen att övervakas och styras på distans genom ett centralt styrsystem. Vid större driftstörningar kan platsbesök krävas. Regelbunden service av vindkraftverken sker normalt sett en gång per år för att säkerställa god säkerhet och drift.

2.5 Avveckling

Verksamhetsutövaren ansvarar för demontering och avveckling när verken är uttjänade. Nedmonteringsarbetet och återställandet av platsen kommer att innefatta arbeten som liknar de arbeten som utförs under anläggningsskedet. Anlagt vägnät lämnas vanligtvis kvar och kan användas som transportvägar för skogsbruket. Elledningar klipps vanligen av och lämnas kvar i marken. På övriga ytor kan marken återplanteras. Den översta delen av fundamenten tas oftast bort och resterande del av fundamenten täcks sedan med ett jordlager och marken återplanteras. Vindkraftverken kommer att återanvändas i sin helhet på en andrahandsmarknad om det är möjligt, annars kommer vissa delar säljas som reservdelar för andra verk. Resterande delar kommer att säljas som skrot.

3 Miljökonsekvenser och villkorsfrågor

3.1 Inledning

Nedan lämnas en översiktlig redovisning av verksamhetens huvudsakliga miljökonsekvenser, tillsammans med en motivering av genomförda projektanpassningar samt föreslagna villkor och övriga skyddsåtgärder för att begränsa verksamhetens miljöeffekter. Miljökonsekvenserna av ansökt verksamhet redovisas utförligt i MKB:n med tillhörande underbilagor.

3.2 Naturmiljö

Det förekommer inga skyddade naturmiljöer i form av naturreservat, utpekade riksintressen för naturvård eller Natura 2000-områden inom eller i närheten av projektområdet. Ett antal vattenområden inom projektområdet bedöms kunna omfattas av strandskydd, se mer i avsnitt 4.5 nedan.

Områden med höga naturvärden (NVI-klass 1 och 2) undantas helt från exploatering, det vill säga här kommer inte några vindkraftverk, hårdgjorda ytor att uppföras eller övriga anläggningsarbeten att ske. Inom områden med NVI-klass 3 kommer inga vindkraftverk att placeras och nya vägdragning samt kran- och montageytor kommer att undvikas i möjligaste mån. Vidare kommer inga vindkraftverk placeras inom identifierade våtmarker och vattendrag samt i möjligaste mån undvikas i övrigt i enlighet med de begränsningar som närmare framgår av tabell 2–2 i MKB:n i form av placeringsprinciper. Härutöver har SCA åtagit sig att vidta ytterligare åtgärder till skydd för naturmiljön, se avsnitt 6.1.3 i MKB:n.

Placeringsprinciperna och skyddsåtgärderna tillsammans med villkorsförslag 2 reglerar i detalj inom vilka områden som vilka typer av åtgärder får vidtas, vilket säkerställer att erforderlig hänsyn tas till naturmiljön. Åtgärderna säkerställer även att förbuden i artskyddsförordningen (2007:845) inte aktualiseras för arter som omfattas av förordningen.

Sammantaget bedöms konsekvenserna för naturmiljön vara små negativa till följd av etableringen av vindparken.

3.3 Skyddade arter

3.3.1 Fåglar

SCA har genomfört sedvanliga utredningar avseende förekomst av fåglar. Bolaget har utifrån genomförda inventeringar och utredningar anpassat projektområdet för att i så hög utsträckning som möjligt undvika påverkan på fågelarter genom att bland annat undanta områden med höga naturvärden samt tillämpa skyddsavstånd i förhållande till häckningsplatser för orre och tjäder.

Till skydd för skogslevande fåglar generellt kommer inga avverkningarbeten ske inom fåglarnas huvudsakliga häcknings- och uppfödningstid (1 april – 31 juli). Fällning av enstaka träd under den angivna perioden är acceptabelt om det först säkerställs att det inte rör sig om ett s.k. hålträd. Angående hålträd hänvisas till avsnitt 3.3.2 nedan. Påverkan på fåglar och skyddsåtgärder redovisas ytterligare i avsnitt 6.2.2 respektive avsnitt 6.2.3 i MKB:n som utgår från Vindvals rekommenderade skyddsavstånd och övriga rekommenderade skyddsåtgärder.

Med hänsyn tagen till tillämpade placeringsprinciper och skyddsåtgärder för fåglar säkerställs att verksamheten är förenlig med artskyddsförordningen. Bolaget utvecklar detta resonemang i avsnitt 4.6 nedan. Sammantaget bedöms ansökt verksamhet endast medföra små negativa konsekvenser avseende fåglar.

3.3.2 Fladdermöss

Skogarna inom projektområdet utgör generellt inte någon gynnsam livsmiljö för fladdermöss, men genomförda inventeringarna har visat att det förekommer fladdermöss i vissa delar av området. Bolaget har därför undantaget områden av störst betydelse för fladdermöss samt i avsnitt 6.3.3 i MKB:n föreslagit ett antal skyddsåtgärder, däribland för att begränsa störande ljus och spara identifierade hålträd. Vad gäller hålträd åtar sig Bolaget att i första hand lämna identifierade hålträd orörda. I andra hand kapas de till högstubbar på en höjd som bevarar själva hålligheten intakt. I tredje hand så flyttas stammen med hållighet varsamt till nytt naturliknande läge samt placeras i ett läge som är lika bra eller bättre än det ursprungliga med avseende på geografi och ostördhet. Om ovanstående inte är möjligt ersätts hålligheten med en konstgjord boplatz (t.ex. en holk) som har förutsättningar att ha samma ekologiska funktion som den

ursprungliga hålligheten. Alla eventuella åtgärder på identifierade hålträd kommer att genomföras utanför fladdermössens fortplantnings- och flyttperiod under maj-september.

Med hänsyn till den begränsade förekomsten av fladdermöss inom området och generellt i norra Sverige samt vidtagna skyddsåtgärder bedöms risken för störning och/eller dödande av fladdermöss vara så liten att en sådan påverkan inte kan anses som avsiktlig. Vidare kommer de mest värdefulla biotoperna att undantas från exploatering och skyddsåtgärder vidtas gällande hålligheter vilket medför att den kontinuerliga ekologiska funktionen för fladdermössens fortplantningsområden och viloplatser inte påverkas i någon utsträckning av betydelse. Med anledning härav bedöms den ansökta verksamheten endast medföra små negativa effekter för fladdermöss och är förenlig med artskyddsförordningen även i detta avseende.

3.3.3 Övriga arter

Medan påverkan på fåglar och fladdermöss framför allt riskerar att uppkomma som en följd av driften av vindparken, riskerar övriga skyddade arter främst att påverkas under anläggningskedet. SCA har genomfört omfattande utredningar avseende naturvärdena och förekomsten av skyddade arter. Av de växtarter som identifierats har behov av att vidta skyddsåtgärder med hänsyn till artskyddsförordningen bedömts motiverat i förhållande till knärot. Utöver att områden av högre naturvärden undantas generellt, vilket gynnar samtliga förekommande kärlväxter, kommer växtplatser för knärot ges ett skyddsavstånd på 50 meter där ingen exploatering kommer att ske. Utifrån detta bedöms vindparken inte medföra någon negativ påverkan på knärotens bevarandestatus.

Vidare har det konstaterats viss förekomst av skyddade djurarter. I detta sammanhang är det framför allt groddjur som skulle kunna påverkas negativt. Av utredningarna framgår att det i området främst förekommer vanlig groda. Det kan inte uteslutas att denna art kan påverkas av etableringen, men genom att hänsyn tas till bedömda livsmiljöer dels genom att våtmarker i hög utsträckning kommer att bevaras, dels genom att anläggningsarbeten vid behov undviks i direkt anslutning till småvatten i området under grodornas parnings- och uppfödningssperiod kommer denna påverkan att begränsas. Därtill är det fråga om en vanligt förekommande art, vilket innebär att verksamheten inte kommer att medföra någon påverkan på artens bevarandestatus (se mer härom i avsnitt 4.6 nedan). Motsvarande bedömning gäller även vanlig padda, mindre vattensalamander, huggorm, skogsödla och kopparödla som skulle kunna förekomma inom området.

Det kan enligt Bolagets utredningar inte heller uteslutas att det inom projektområdet förekommer åkergroda och större vattensalamander, även om det inte har kunnat bekräftas. Med hänsyn till hur ovanliga dessa arter är i denna del av landet bedöms risken för negativ påverkan vara mycket liten. Genom att begränsa påverkan på våtmarker och småvatten kommer arternas eventuella fortplantningsområden och viloplatser inte att skadas. Den tidsmässiga begränsningen av arbeten under våren/sommaren innebär även att risken att döda något djur av dessa arter bedöms vara

mycket liten (se avsnitt 6.1.2 i MKB:n). Verksamheten bedöms därför medföra en begränsad påverkan på även dessa arter.

Det bör särskilt understrykas att utredningsunderlaget är mycket gediget. Bedömningarna ovan gäller därför oaktat var inom projektområdet som vindkraftverken uppförs och var övriga anläggningsarbeten genomförs, förutsatt att föreslagna försiktighetsmått och skyddsåtgärder vidtas.

3.4 Mark- och vatten

Påverkan på mark är främst kopplat till maskinhaveri, oljespill eller annan olycka som kan ge negativ inverkan på marken. Vid maskinarbeten nära vattendrag kan eventuellt oljespill eller olycka innebära läckage till vatten eller spridning av grumlande partiklar. Effekterna är främst kopplade till anläggningsskedet.

I enlighet med vad som anges ovan kommer inga vindkraftverk placeras inom identifierade våtmarker och vattendrag och i möjligaste mån undvikas i övrigt. Majoriteten av vindkraftverken och kranplanerna är dessutom placerade på ett avstånd av minst 50 meter från närmaste vattendrag, vilket innebär att risken för spridning av grumlande partiklar och föroreningar minimeras. Två verksplaceringar, i norra respektive nordöstra, delen av projektområdet, är dock belägna närmare än 50 meter från vattendrag. Om det skulle bli aktuellt med anläggningsarbeten i dessa områden vidtas åtgärder för att minska risk för grumling i form av användande av sedimentationsfällor. En närmare redogörelse för de skyddsåtgärder som kommer vidtas för detta ändamål återfinns i avsnitt 6.5.3 i MKB:n.

I villkorsförslag 14 regleras även hur kemiska produkter och farligt avfall ska hanteras och förvaras så att eventuellt spill och läckage samlas upp och tas om hand. Utrustning för sanering av spill ska bland annat finnas lätt tillgänglig.

Samtliga arbetsfordon utrustas med saneringsutrustning och anläggningsarbeten utförs på ett sådant sätt att de inte hindrar eller förändrar vattnets naturliga flödesvägar. I villkorsförslag 15 anges även att tankning av fordon och maskiner endast får ske på yta som är särskilt iordningställd för att förhindra spridning av oljespill och utrustning för sanering av spill ska finnas lätt tillgänglig. Alternativt ska spilltråg användas vid påfyllning av bränsle.

Konsekvenserna för mark och vatten bedöms som små negativa.

3.5 Boendemiljö och människors hälsa

Vindparken kommer att medföra en risk för att närboende upplever störningar av ljud, skugga och ljus. SCA kommer att vidta relevanta skyddsåtgärder för att begränsa störningarna i samband med anläggningsarbetena (dvs. både anläggningsskedet och avveckling) och under driftskedet

samt har föreslagit särskilda villkor avseende buller (se villkorsförslag 5-7). För att säkerställa att verksamheten inte medför olägenhet för omgivningen avser SCA att ta fram nya ljudberäkningar inför slutligt godkännande av layout. Se vidare avsnitt 6.5.3 i MKB:n där övriga skyddsåtgärder anges.

Framtagna beräkningar av rörlig skugga visar att vindparken ger upphov till skuggor som understiger Boverkets riktvärden förutom på en plats. Vid risk för överskridande av riktvärdena kommer SCA vidta åtgärder i form av skuggstyrning (se villkorsförslag 8).

Av flygsäkerhetsskäl krävs att vindkraftsverken markeras med så kallade hinderljus. Hinderljusen kommer huvudsakligen att synas under de mörka timmarna på dygnet. För att minska den potentiella störningen från hinderljus, kommer Bolaget att synkronisera blinkande hinderljus samt skärma av ljuskällorna och begränsa ljusstyrkan i möjligaste mån (se villkorsförslag 13).

Sammantaget, med redovisade skyddsåtgärder, kommer påverkan i form av buller, skuggning och ljus från verksamheten att bli begränsad och inte överskrida tillämpliga riktvärden och allmänna råd från Naturvårdsverket, Boverket eller Folkhälsomyndigheten. Konsekvenserna avseende människors hälsa och boendemiljö bedöms bli små negativa.

3.6 Landskapsbild, friluftsliv och kulturmiljö

Den planerade vindparken ligger inom ett område som i kommunens tillägg till översiktsplan gällande vind- och solkraft pekats ut som ett område där få motstående intressen finns och där storskalig vindkraft kan prövas. Området består till största del av skogsmark vilket till viss del skymmer vindkraftverken från många platser. Det är främst från sjöar, stränder och andra större öppna områden samt från höjder med utsikt mot vindparken som vindkraftverken kommer att synas. Vindparken kommer att bli synlig från vissa bebyggda platser eftersom bostadsbebyggelsen i närområdet till stor del ligger vid just sjöar och vattendrag.

Ett riksintresse för kulturmiljövård (Ljungans dalgång) är beläget cirka fyra kilometer söder om projektområdet. Vindpark Tjärdalsberget kommer att bli synlig från delar av riksintresset, men bedöms inte påverka området i strid med 3 kap. 6 § miljöbalken, se mer i avsnitt 4.3 nedan.

Inga kända fornlämningar finns inom projektområdet. Den arkeologiska inventeringen som utförts resulterade i ett antal fynd av övriga kulturhistoriska lämningar. I syfte att undvika påverkan på kulturhistoriska lämningar föreslår SCA ett antal skyddsåtgärder, se vidare avsnitt 6.8.3 i MKB:n. Sammantaget bedöms konsekvenserna för kulturmiljö som små negativa till följd av etableringen av vindparken.

Vindkraftsparken utgör ett nytt inslag i landskapsbilden. För att minska påverkan på landskapsbilden och kulturmiljön från vindparken avser SCA även att ge vindkraftverken en neutral

utformning (villkorsförslag 4) samt synkronisera hinderbelysningen (villkorsförslag 13). Sammantaget, med redovisade skyddsåtgärder, bedöms konsekvenserna för landskapsbilden bli små till måttligt negativa till följd av etableringen av vindpark. Med beaktande av de vindparker som är belägna inom 30 kilometer bedöms den kumulativa påverkan bli måttligt negativa. Sammantaget bedöms inte påverkan i detta avseende bli större än att den kan tillåtas.

Vad gäller friluftslivet kommer tillgängligheten till området att begränsas under anläggningskedet och vid avveckling, men därutöver kommer området att vara tillgängligt för friluftsliv och rekreation i samma utsträckning som idag. Under driftsfasen kommer även jakt kunna bedrivas som vanligt utan särskilda restriktioner. Sammantaget bedöms konsekvenserna för rekreation och friluftsliv vara små negativa konsekvenser till följd av vindparken.

3.7 Rennäring

Det finns inga riksintressen för rennäring inom eller i direkt anslutning till projektområdet. Närmsta riksintresse för rennäring ligger 16 kilometer norr om projektområdet.

Projektområdet ligger inom betesområden för de fem samebyarna Voernese, Ohredahke, Raedtievaerie, Jijnjevaerie och Jovnevaerie men utnyttjas idag inte aktivt av de berörda samebyarna. Verksamhetens påverkan på rennäringen så som den bedrivs idag bedöms därför bli i princip obefintlig.

För att säkerställa att områdets förutsättningar som vinterbete finns kvar för det fall att området skulle börja nyttjas aktivt av en eller flera samebyar åtar sig SCA att dels ta fram en gemensam kommunikationsplan med syfte att upprätta en god dialog mellan Bolaget och berörd sameby, dels vid behov aktivera hänsyns- och skyddsåtgärder. Kravet på upprättande av en kommunikationsplan framgår av villkorsförslag 9. Härutöver åtar sig SCA att vid behov vidta kompensationsåtgärder som syftar till att kompensera den skada som inte kan förebyggas eller lindras med hjälp av hänsyns- och skyddsåtgärder. En utförlig redogörelse för de här åtgärderna återfinns i avsnitt 6.9.3 i MKB:n.

Någon generell tidsbegränsning av anläggningsskedet under vinterbetesperioden har inte bedömts vara rimlig. Detta eftersom en sådan begränsning i kombination med de tidsbegränsningar som i övrigt finns för projektet (ingen avverkning får ske 1 april – 31 juli) skulle innebära att tidsfönstret för när avverkning och andra arbeten kan genomföras blir begränsat till några få månader under året. Det skulle även kunna innebära att anläggningsskedet inte kan genomföras i ett sammanhang utan blir uppdelat till några månader under våren och hösten. Ett sådant upplägg riskerar att förlänga och fördyra projektet på ett betydande sätt som inte är motiverat, särskilt inte med hänsyn till att området idag inte aktivt används av någon sameby.

Vidare kommer det finnas förutsättningar att stänga av vindkraftverk vid en eventuell flytt av renar i enlighet med de närmare förutsättningar som anges i villkorsförslag 10.

Påverkan på rennäringen, under såväl anläggningsskedet som driftfasen, bedöms därmed bli liten, även med hänsyn tagen till kumulativa effekter. Konsekvenserna av etableringen bedöms som små negativa för berörda samebyar.

I syfte att hantera den eventuella skada och merkostnad som trots allt skulle kunna uppstå till följd av vindparkens etablering föreslår Bolaget i villkorsförslag 11 att SCA ska ersätta detta med maximalt 2 700 000 kr för hela drifttiden.

I den rennäringanalys som Bolaget har genomfört har ett antal kompensationsåtgärder rekommenderats i syfte att kompensera för den skada som inte kan förebyggas eller lindras med hjälp av hänsyns- och skyddsåtgärder. Exempel på kompensationsåtgärder som kan bekostas av Bolaget är utfodring, förstärkt bevakning, stängsel, tillfälligt boende och inköp av utrustning, flytt av renar med fordon och tillfälliga anläggningar. Därtill har Ecogain AB tagit fram en PM för beräkningen av den föreslagna kompensationsåtgärden för rennäringen, jfr. bilaga E. Det är svårt att förutse exakt vilka effekter vindparken kan komma att ha på rennäringen eftersom området inte för närvarande nyttjas av samebyarna men för att öka förutsägbarheten för både samebyn och SCA, samt för att undvika att kompensationsåtgärderna blir oskäligt betungande för Bolaget, föreslås en begränsning av det ekonomiska ansvaret. Baserat på ett antal identifierade kompensationsåtgärder i rennäringanalysen har Ecogain AB i PM om beräkning av kompensationsåtgärder för rennäringen beräknat styckkostnaderna för respektive åtgärd (renskötares lönekostnad, driftkostnad för skoter, kostnad för helikopter, stängsel och utrustning samt renfoder) samt hur ofta dessa åtgärder kan komma att behövas. Utifrån en sådan bedömning är en rimlig exempelberäkning för kompensationen uppdelad på 740 000 kr för kostnader för renskötares lönekostnad, 560 000 kr för driftkostnad för skoter, 170 000 kr för kostnad för helikopter, 270 000 kr för kostnad för stängsel och utrustning samt 960 000 kr för kostnad för renfoder. Den sammanlagda kostnaden för kompensationsåtgärder under tillståndstiden skulle således uppgå till maximalt 2 700 000 kr. Det maximala beloppet baseras enligt PM om beräkning av kompensationsåtgärder för rennäringen på vad som får anses rimligt i förhållande till potentiella betesresurser, vindparkens storlek och lokalisering samt de behov som skulle kunna uppstå efter vidtagna skyddsåtgärder. För det fall området skulle börja användas för renskötsel i framtiden är det möjligt att fördelningen av ersättningen kan variera utifrån berörd samebys behov och insatser, men maxbeloppet får anses rimligt utifrån den beräkning som genomförts och den skapar en flexibilitet för samebyarna att erhålla ersättning.

3.8 Övrigt

I övriga frågor hänvisas till MKB:n.

4 Tillåtlighet

4.1 1 kap. 1 § miljöbalken

Den årliga elproduktionen för Vindpark Tjärdalsberget uppskattas vara cirka 350 GWh/år.

Det övergripande målet för energipolitiken är att den svenska energipolitiken ska bygga på samma tre grundpelare som energisamarbetet i EU. Politiken syftar till att förena försörjnings- trygghet, konkurrenskraft och ekologisk hållbarhet. Det nationella målet för elproduktionens sammansättning år 2040 är 100 procent fossilfri elproduktion (bet. 2022/23:FiU21, rskr. 2022/23:254). Till det kommer den gröna omställningen inom industrin och transportsektorn som medför en mycket omfattande elektrifiering av samhället och därmed ett ökat behov av elektricitet. Regeringen bedömer att Sverige bör planera för att kunna möta ett elbehov om minst 300 TWh år 2045 (prop. 2023/24:105). Det innebär att det krävs en kraftig utbyggnad av fossilfri elproduktionen för att kunna möta den ökade efterfrågan. Även om kärnkraft på sikt skulle kunna vara ett möjligt alternativ och solceller kan bidra med mindre mängder förnybar energi på kortare sikt, är vindkraft det enda reella alternativet om de energipolitiska målen ska kunna uppnås. Att tillåta en utbyggnad av vindkraften i Sverige ligger därför väl i linje med miljöbalkens portalparagraf och bidrar till uppfyllandet av målet om en hållbar utveckling (se bland annat Mark- och miljööverdomstolens avgörande 2023-09-08 i mål nr M 3359-22).

4.2 2 kap. miljöbalken

4.2.1 Kunskapskravet (2 kap. 2 § miljöbalken)

Kunskapskravet innebär att personal som arbetar med miljöfarlig verksamhet ska ha den kunskap som behövs för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet.

Bolaget är som en del av SCA-koncernen Europas största privata skogsägare och har stor erfarenhet av projektutveckling för nya vindkraftsområden. Den aktuella ansökan har föregåtts av djupgående undersökningar av relevanta expertkonsulter för att utreda verksamhetens påverkan på miljön och förutsättningarna för att begränsa påverkan. Den kompetens som Bolaget har införskaffat uppfyller kunskapskravet.

4.2.2 Försiktighetsprincipen och principen om bästa möjliga teknik (2 kap. 3 § miljöbalken)

Försiktighetsprincipen har och kommer fortsatt att genomsyra utförandet av den planerade verksamheten. De villkor som föreslås ger, liksom övriga åtaganden, uttryck för principen. De genomförda utredningarna visar att verksamheten kommer att kunna bedrivas utan någon påverkan av betydelse på omgivningen.

För att säkerställa att bästa tillgängliga teknik används vid tiden för uppförandet av vindparken avser Bolaget att upphandla den mest lämpade tekniken när detaljprojekteringen är genomförd.

Härigenom är det möjligt att säkerställa en så effektiv produktion som möjligt samtidigt som gällande villkor och övriga krav kommer att kunna innehållas. SCA anser härvid att kravet på att använda bästa tillgängliga teknik uppfylls med god marginal i den ansökta verksamheten.

4.2.3 Produktvalsprincipen (2 kap. 4 § miljöbalken)

SCA kommer endast hantera kemikalier i små mängder, främst smörjmedel och i vissa fall hydrauloljor som används under drift. Bolaget har goda interna rutiner för hantering av kemikalier och kommer att sträva efter att undvika användning av potentiellt miljö- och hälsopåverkande kemiska produkter samt, om det är motiverat, byta ut varor eller produkter mot mindre miljö- och hälsopåverkande sådana. Produktvalsprincipen kommer att vara väl tillgodosedd i den ansökta verksamheten.

4.2.4 Hushållnings- och kretsloppsprincipen (2 kap. 5 § miljöbalken)

Miljöbalkens hushållningsprincip innebär att lösningar som minimerar förbrukningen av ändliga resurser och gynnar återvinning ska prioriteras. Vindkraft är ett typexempel på en verksamhet som bidrar just med produktion av förnybara resurser, vilket minskar behovet av ändliga resurser som fossilbaserad energi. Verksamheten som sådan är därför i linje med denna princip.

SCA kommer även arbeta enligt den s.k. avfallshierarkin för att i första hand minimera mängden avfall genom att recirkulera så mycket som möjligt av råvaror och kemikalier. Som har redovisats ovan och i den tekniska beskrivningen kommer så mycket avfall som möjligt att återanvändas i helhet eller som reservdelar i samband med avvecklingen av verksamheten.

4.2.5 Lokaliseringsprincipen (2 kap. 6 § miljöbalken)

Som framgår av avsnitt 2 i MKB:n har en lokaliseringstudering genomförts. Av utredningen framgår att de alternativ som har utretts också bedöms kunna ha förutsättningar för vindkrafts-etablering. Sammantaget bedöms dock det valda alternativet vara lämpligast, särskilt med hänsyn till att det finns färre motstående intressen kring det valda området samt att det är utpekad i Sundsvalls kommuns sol- och vindkraftstillägg i översiktsplanen. Vidare visar Bolagets utredningar att påverkan på omgivningen inte kommer att bli större än vad som kan accepteras. Platsen bedöms därför vara lämplig för ändamålet. Genomförda utredningar och begränsningarna av vindkraftverkens och övriga anläggningars placeringar säkerställer även att verksamheten kommer att utformas på ett sådant sätt att samtliga delar lokaliseras på lämpliga platser.

Den planerade verksamheten är även förenlig med gällande planeringsförutsättningar.

4.2.6 Skälighetsregeln (2 kap. 7 § miljöbalken)

Bolagets överväganden och förslag i fråga om utformning av villkor samt övriga skyddsåtgärder och försiktighetsmått har skett och kommer att ske mot bakgrund av 2 kap. 7 § miljöbalken.

4.3 3–4 kap. miljöbalken

Varken inom eller i närheten av projektområdet finns några utpekade riksintressen. Den huvudsakliga markanvändningen inom projektområdet är skogsbruk och anläggandet av vindparken bedöms inte påverka möjligheten att fortsatt bedriva skogsbruk i området.

Närmaste riksintresse (Ljungans dalgång) är beläget cirka fyra kilometer från projektområdet och är utpekad för kulturmiljö enligt 3 kap. 6 § miljöbalken. Vindparken är synlig från vissa delar av riksintresset. Läsbarheten i form av ingående kulturmiljövärden bedöms dock inte minskas med denna visuella påverkan, varför de negativa effekterna på riksintresset bedöms vara små. Påverkan bedöms varken vara sådan att sambandet mellan riksintressets värden och kopplingen med älven bryts, eller att de långa siktlinjerna i dalgången mellan ingående lämningar och odlingslandskapet bryts, vilket har bedömts kunna vara en sådan påverkan som kan skada riksintresset.

Som framgår av avsnitt 3.7 ovan kommer verksamheten inte att påtagligt försvåra att rennärning bedrivs, varken inom eller utanför områden av riksintresse för rennärning. Projektområdet är som nämnt utpekad som lämpligt för utbyggnad av vindkraft och har goda vindresurser. En etablering av vindparken kommer bidra till att tillgodose det stora energibehovet i Sverige. Samtliga områden med högre naturvärden kommer att undantas från etablering. Att tillåta vindparken på den aktuella platsen kommer således att medföra en från allmän synpunkt god hushållning och innebära att marken används för det ändamål för vilken den är mest lämpad.

4.4 5 kap. miljöbalken

Ingen miljökvalitetsnorm kommer att överträdas på grund av den planerade verksamheten.

4.5 7 kap. miljöbalken

Genom delar av projektområdet går Svartjärnsbäcken som bitvis bedöms kunna vara av sådan omfattning att den uppfyller kriterierna för det generella strandskyddet. Åtgärder i form av förstärknings- och breddningsarbeten kan komma att behöva genomföras på den väg som är lokaliserad inom 100 meter från Svartjärnsbäcken, dvs. inom strandskyddat område. I övrigt bedöms inga ansökta åtgärder vidtas inom strandskyddat område.

I första hand bedöms inte åtgärderna i form av förstärknings- och breddningsarbeten som kan komma att genomföras inom strandskyddat område omfattas av förbudet i 7 kap. 15 § miljöbalken eftersom allmänhetens tillträde redan är begränsat till följd av den befintliga vägen. Åtgärderna är inte heller av sådan omfattning att de bedöms hindra eller avhålla allmänheten ytterligare.

För det andra, för det fall att de åtgärder som behövs för att åtgärda befintliga vägar anses vara dispenspliktiga, föreligger särskilda skäl för dispens enligt 7 kap. 18 e § punkt 4 och 5

miljöbalken. Det är frågan om förstärknings- och breddningsarbeten för en befintlig väg, och således en utökning av en redan pågående verksamhet (7 kap. 18 e § punkt 4 miljöbalken). Inspråktagandet av området för produktion av förnybar energi bedöms även vara ett allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området (7 kap. 18 e § punkt 5 miljöbalken).

4.6 8 kap. miljöbalken

Samtliga fågelarter är fridlysta enligt 4 § artskyddsförordningen. Det innebär enligt 4 § artskyddsförordningen att det är förbjudet att vidta åtgärder som syftar till att avsiktligt döda eller störa fåglar, samt även ett medvetet accepterande av konsekvenserna. Även om vindkraft inte syftar till att döda eller störa fåglar skulle sådana konsekvenser kunna uppkomma, därmed kan en sådan påverkan anses vara avsiktlig.

EU-domstolen har i mål C-784/23 slagit fast att denna tillämpning, som enligt tidigare praxis gällde övriga skyddade arter, gäller även fåglar. I domen tydliggjorde EU-domstolen även att förbuden i 4 § artskyddsförordningen inte är begränsade till några särskilda arter, utan att alla naturligt förekommande fågelarter omfattas. Det innebär att verksamhetens risker kan behöva bedömas i förhållande till alla naturligt förekommande fågelarter. Som nämnts ovan är det dock endast avsiktligt dödande och störande som är förbjudet. Det innebär att om risken att fåglar av en viss art dödas eller störs av den planerade verksamheten bedöms vara tillräckligt liten, bör någon särskild utredning avseende risken att denna art påverkas inte behöva genomföras. En sådan generell bedömning finns i Vindvals rapporter om vindkraftverks påverkan på fåglar och fladdermöss. Där görs en bedömning på generell nivå om vilka fågelarter som riskerar att påverkas av vindkraft och vilka åtgärder som kan behöva vidtas för att begränsa denna påverkan i tillräcklig utsträckning. I den bedömningen bör även beaktas vilka arter av fåglar som har störst risk att dödas av vindkraftverket, eftersom det inte kommer att krävas samma anpassning till fåglar som typiskt sett inte dödas eller störs av vindkraft.

Vindvals bedömning får anses vara en lämplig avgränsning för vilka arter som i första hand bör utredas inom ramen för en ansökan om tillstånd till vindkraft. Det är denna avgränsning som ligger till grund för vilka arter som har bedömts i artskyddsutredningen. Härigenom säkerställs att risken för påverkan bedöms för alla de arter som på en generell nivå bedöms vara känsliga för en sådan påverkan. Genom att därtill anpassa verksamheten till de skyddsavstånd som Vindval rekommenderar bör tillräckliga åtgärder ha vidtagits så att det inte kan anses att eventuella konsekvenser i form av dödande eller störande accepteras. Det innebär att risken för dödande eller störande av fågelarterna är så liten att sådana effekter inte kan anses vara avsiktliga.

Den ovan nämnda domen från EU-domstolen tydliggör vidare att det vid bedömningen av 4 § punkten 1 artskyddsförordningen inte ska beaktas vilken påverkan som uppkommer på populationsnivå. Sådan hänsyn ska endast tas vid bedömningen enligt 4 § punkten 4. Såvitt avser risken för att fåglar dödas eller störs från vindkraft bör denna åtskillnad vara av mindre betydelse

eftersom en tillämpning av de rekommenderade skyddsavstånden bör anses innebära att risken för påverkan begränsas i så hög grad att det inte utgör en avsiktlig påverkan. För fågelarter där risken för påverkan framför allt är begränsad till störning är det emellertid viktigt att tydliggöra att en störning inte är förbjuden om inte störningen saknar betydelse för att bibehålla eller återupprätta populationen av arten på en tillfredsställande nivå. Det är alltså inte alla störningar som är förbjudna, utan endast om störningen når en sådan nivå för den aktuella arten att det uppkommer en påverkan på populationsnivå.

Det bör härvid framhållas att den svenska versionen av fågeldirektivet² nyligen har ändrats så att det nu framgår att en störning är förbjuden om den är av *väsentlig betydelse* med hänsyn till syftet med direktivet. I artskyddsförordningen, som är utformad utifrån direktivets tidigare lydelse, anges istället att det inte är fråga om en otillåten störning om den *saknar betydelse*. Det skulle visserligen kunna anföras att Sverige genom artskyddsförordningen har valt att införa en strängare reglering avseende vad som ska anses vara en förbjuden störning än vad som följer av direktivet. Det finns emellertid inget i förarbetena som ger stöd för att detta skulle ha varit fallet vid införandet av artskyddsförordningen. Därutöver justerades just 4 § artskyddsförordningen så sent som i oktober 2022 just i syfte att ensa förbuden i förordningen med hur det uttrycks i direktivet. Det finns alltså inget som tyder på att avsikten har varit att genomföra en strängare tillämpning i Sverige än i övriga EU. Detta innebär att vid bedömningen av vad som ska anses vara en avsiktlig störning, bör denna grunda sig i om det uppkommer en påverkan på populationen som är av *väsentlig* betydelse i förhållande till att kunna bibehålla eller återupprätta populationen på en tillfredsställande nivå.

Vid tillämpningen av 4 § artskyddsförordningen måste hänsyn även tas till den senaste ändringen av det s.k. förnybartdirektivet³. Det ändrade direktivet är visserligen ännu inte genomfört i svensk rätt, men eftersom delar av direktivet redan skulle ha genomförts bör dessa delar såvitt de ger verksamhetsutövare rätt att kunna åberopa reglerna inför svenska myndigheter och domstolar enligt reglerna om s.k. direkt effekt.⁴ De aktuella bestämmelserna i förnybarhetsdirektivet får anses vara tillräckligt tydliga, klara och ovillkorliga och tiden för införlivande har löpt ut. Därmed ska dessa delar av direktivet tillämpas redan nu.

Enligt artikel 16b i förnybartdirektivet ska produktion av förnybar energi inte anses medföra ett avsiktligt dödande eller störande om nödvändiga skyddsåtgärder genomförs. Nödvändiga skyddsåtgärder är enligt skäl 37 i direktivet sådana åtgärder som medför att inga betydande negativa följder uppstår för de berörda arternas populationer. Såvitt avser risken för störande

² Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009 om bevarande av vilda fåglar.

³ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413 av den 18 oktober 2023 om ändring av direktiv (EU) 2018/2001, förordning (EU) 2018/1999 och direktiv 98/70/EG vad gäller främjande av energi från förnybara energikällor, och om upphävande av rådets direktiv (EU) 2015/652.

⁴ Ett direktiv kan ha direkt effekt enligt EU-rätten, enligt EU-domstolens fasta praxis (bl.a. EU-domstolens dom i mål C 41/74 och mål C 148/78).

framgår redan av 4 § artskyddsförordningen att bedömningen ska ske på populationsnivå. Följden av förnybarhetsdirektivet är dock att om det efter att hänsyn har tagits till planerade skyddsåtgärder görs en bedömning att inga *betydande* negativa följder uppstår för de berörda arternas populationer, ska verksamheten inte anses innebära ett avsiktligt dödande.

Förnybartdirektivets reglering av vad som ska anses utgöra avsiktligt dödande eller störande av skyddade arter gäller även de som omfattas av 4 a § artskyddsförordningen. Det innebär att om tillräckliga skyddsåtgärder kan genomföras, ska bedömningen ske på populationsnivå även för dessa arter såvitt avser risken för dödande och störande. Såvitt avser fladdermöss bedöms utformningen av verksamheten och dess lokalisering säkerställa att risken för att fladdermöss dödas eller störs är så liten att den inte kan anses vara avsiktlig. Övriga skyddade arter bedöms förekomma i så liten utsträckning, samt i förekommande fall främst i de områden som undantas från verksamheten, att inte heller dessa kommer att dödas eller störas i sådan utsträckning av det kan anses vara avsiktligt. Genom att undanta de områden som bedöms kunna utgöra livsmiljöer för både fladdermöss och andra skyddade arter kommer verksamheten inte heller att medföra att någon skyddad arts fortplantningsområde eller viloplats skadas. Inte heller nationellt skyddade arter kommer att påverkas på ett sådant sätt att det strider mot förbuden i artskyddsförordningen.

Sammanfattningsvis bör en tillämpning av de rekommenderade skyddsavstånden och övriga rekommenderade skyddsåtgärder i Vindvals rapporter innebära att det inte anses vara fråga om ett avsiktligt dödande eller störande av fåglar, även om det inte helt kan uteslutas att verksamheten kan komma att påverka fåglar. Vidare bör bedömningen av vilka arter som kan påverkas kunna avgränsas utifrån den generella kunskap som finns om vilka arter som typiskt sett påverkas av just vindkraft. Med en tillämpning av ändringen av förnybartdirektivet bör en otillåten påverkan, både i form av dödande och störande, endast anses uppkomma om betydande negativa följder uppstår för de berörda arternas populationer. I förevarande fall bedöms emellertid risken att skyddade arter påverkas negativt vara så liten, att något avsiktligt dödande eller störande inte uppkommer oaktat om bedömningen ska ske på populationsnivå eller inte. Verksamheten kommer alltså inte att stå i strid med förbuden i artskyddsförordningen, även om ingen hänsyn tas till de särskilda bedömningar som ska göras enligt förnybartdirektivet. I detta sammanhang bör det särskilt framhållas att genomförda utredningar är tillräckliga för att denna bedömning är giltig oavsett var inom projektområdet som vindkraftverk, vägar och andra anläggningar uppförs – förutsatt att de skyddsåtgärder som föreslås vidtas.

Såvitt avser den avverkning som Bolaget behöver genomföra för att fullfölja projektet kommer denna att genomföras utanför fåglars häckningsperiod. Fällning av enstaka träd under den aktuella perioden är däremot acceptabelt om det först säkerställs att det inte rör sig om ett boträd (hål eller bo där det finns fåglar eller ägg).

5 Samråd

Ansökan har föregåtts av samråd enligt 6 kap. miljöbalken. En samrådsredogörelse bifogas som underbilaga C1 till MKB:n. Samrådsprocessen inleddes under hösten 2023 och har genomförts med Länsstyrelsen Västernorrland, Sundsvalls kommun, övriga berörda myndigheter, berörda organisationer, företag och föreningar samt enskilda särskilt berörda och allmänheten. Ett kompletterande samråd genomfördes även under hösten 2025. Vad som framkommit vid samråden har beaktats vid utformningen av verksamheten, upprättandet av MKB:n och ansökan.

6 Kontroll

SCA kommer att kontrollera verksamheten enligt tillämpliga bestämmelser om egenkontroll, däribland förordningen (1998:901) om verksamhetsutövarens egenkontroll. Vidare kommer ett kontrollprogram att upprättas för verksamheten, se villkorsförslag 16.

7 Ekonomisk säkerhet

Den ekonomiska säkerheten, för avhjälpande och andra återställningsåtgärder som verksamheten kan föranleda, föreslås uppgå till 1 000 000 kr per uppfört vindkraftverk. Säkerheten ska ställas i sin helhet och godkännas av tillståndsmyndigheten innan tillståndet tas i anspråk. Säkerheten ska gälla i två år efter tillståndstidens utgång. Anläggande av fundament för vindkraftverk får inte påbörjas förrän säkerheten är godkänd av miljöprövningsdelegationen. Säkerheten får ställas etappvis om anläggningen utförs i olika etapper. Anläggande av fundament för vindkraftverk får då inte påbörjas förrän säkerhet för hela den etapp som avses uppföras har godkänts av miljöprövningsdelegationen.

Bolagets beräkning av den ekonomiska säkerheten baseras på ett antal beräkningsgrunder som framgår av avsnitt 4.2 i den tekniska beskrivningen. Kostnaderna för nedmontering, delning, borttransport av metallskrot respektive av betong och rotorblad samt markarbeten och återställning har beräknats till 950 000 kr för verk med ståltorn respektive 1 050 000 kr för verk med hybridtorn (betong/stål). I kostnaderna har bolaget inte räknat med intäkter för reservdelar, elektroniskskrot eller metaller. Eftersom både stoltorn och hybridtorn kan bli aktuella vid byggnationen av vindkraftverken föreslår bolaget att den ekonomiska säkerheten ska uppgå till 1 000 000 kr per vindkraftverk.

8 Tillståndstid

Den tekniska livslängden för moderna vindkraftverk uppgår idag till cirka 35 år. SCA har en nära dialog med leverantörerna av vindkraftverk och andra i branschen; mycket talar för att den tekniska utvecklingen med längre livslängder kommer att fortsätta. Genom att tillämpa bästa tillgängliga teknik samt bra långsiktig förvaltning bedömer Bolaget att livslängden kommer vara

upp mot 45 år för aktuell vindpark. Med hänsyn till att tillstånd till annan miljöfarlig verksamhet, som kan orsaka långt mer omfattande omgivningspåverkan än vindkraft, sällan begränsas i tid bör utgångspunkten vara att medge en så lång tillståndstid som möjligt. Härutöver tillkommer att bolagets uppskattning är att anläggningsskedet med nuvarande skyddsåtgärder kommer att pågå i två år och att avvecklingen kan ta upp till cirka ett år. SCA anser därför att det är motiverat att ange tillståndstiden till 50 år.

9 Igångsättningstid

För att möjliggöra uppförande och drift av verksamheten krävs förutom tillstånd enligt miljöbalken bland annat även elnätskoncession för anslutningsledning, avtal med elnätsägaren och bygglov. Det här är processer som måste hanteras delvis parallellt med tillståndsprövningen och som i stor utsträckning beror av omständigheter som inte SCA råder över. Erfarenhetsmässigt finns det en relativt stor risk att någon eller några av dessa andra processer drar ut på tiden av olika skäl. Det innebär att det finns en inte obetydlig risk att det kommer att dröja innan verksamheten kan tas i drift. För korta igångsättningstider är ett återkommande problem för just vindparker, vilket den stora mängden ansökningar om förlängd igångsättningstid som regelbundet lämnas in av vindkraftsbolagen visar. Eftersom risken att ett tillstånd upphör att gälla utgör en betydande osäkerhet och det generellt är svårt att erhålla förlängning av igångsättningstiden, är det angeläget att den inte bestäms till en onödigt kort tid. SCA yrkar därför att igångsättningstiden ska bestämmas till tio år från det att tillståndet vinner laga kraft. För just vindkraft saknas dessutom skäl att i onödan begränsa igångsättningstiden eftersom verksamhetsutövaren själv strävar efter att få nyttja bästa möjliga teknik för att optimera verksamheten.

SCA Energy AB, genom

Olof Hasselberg
(båda enligt fullmakt)

Frida Andersson

BILAGOR

- A. Översiktskarta
- B. Teknisk beskrivning
- C. Miljökonsekvensbeskrivning
- D. Fastighetsförteckning
- E. PM beräkning kompensationsåtgärder för rennäringen